

Čeští vědci představili nové objevy v Súdánu

Ve Velké aule Filozofické fakulty UK se 22. května uskutečnil blok přednášek, během nichž byly představeny dosavadní výsledky výzkumu českých vědců v centrální oblasti Súdánu.

Zahájení výzkumu unikátního pohřebiště na lokalitě Sfinga v roce 2012, pohoří Sabaloka, výzkumy ČEGÚ (foto Ladislav Varadzin) Sérii vystoupení zahájil prof. Miroslav Bárta, Dr., ředitel Českého egyptologického ústavu FF UK. Krátce představil výzkumný projekt, jenž v Súdánu v oblasti Šestého nilského kataraktu v současné době probíhá. Jeho kolegyně Mgr. Lenka Suková připomněla, že tým specialistů z nejrůznějších oborů v Sabalokce působí již od roku 2009, a přestože jejich bádání ještě není u konce, již teď je zřejmé, že jeho význam bude zásadní. Jedním z hlavních objevů badatelského týmu je totiž mezolitické pohřebiště, které se svou rozlohou řadí mezi největší na světě.

O archeologickém výzkumu v oblasti Sabaloky dále hovořil Mgr. Ladislav Varadzin, Ph.D., z Archeologického ústavu AV ČR. Ve svém vystoupení se soustředil na nejdůležitější lokality, v nichž výzkum probíhá: na jádrová sídla Liščí kopec a Sfinga. V těchto oblastech je zkoumán charakter osídlení nebo nástrojů, které mezolitičtí lovci a sběrači používali; pravděpodobně nejvýznamnějším nálezem je právě mezolitické pohřebiště, které obsahuje velmi dobře zachované lidské kosti. Díky nim je možné odhadovat například kvalitu stravy pravěkých obyvatel Sabaloky. V souvislosti s pohřbíváním se přednášející pozastavil nad praktikou nahrazování starých hrobů novými, kterou výzkum prokázal. Jedná se o ojedinělý nález, neboť ve většině mezolitických společenství byla zachovalá tělesná schránka považována za podmínku posmrtného života, a narušování hrobů proto nebylo obvyklé.

Mgr. Jaroslav Řídký, Ph.D., který rovněž působí v Archeologickém ústavu AV ČR, se zaměřil na nástroje nalezené během výzkumu v oblasti Šestého nilského kataraktu. Tyto produkty tzv. štípané industrie se především na Liščím kopci nacházely v hojném množství. Práce byla velmi časově náročná a vědci ještě stojí před řadou otázek, na něž mohou nálezy pravěkých nástrojů odpovědět. Mezi cíle budoucího výzkumu patří například odhalení postupů výroby těchto nástrojů nebo jejich distribuce.

Další přednášku proslovil Mgr. Petr Pokorný, Ph. D., z Centra pro teoretická studia UK a AV ČR, který se věnuje paleoekologii. Předmětem jeho zájmu je především životní prostředí mezolitické Sabaloky a zvířata, která v této oblasti žila. Jak ve svém příspěvku uvedl, oblast středního Súdánu, která v dnešní době tvoří součást Sahary, byla v období let 9000–6000 př. n. l. oblastí světa s největší rozlohou jezer a obývali ji například pštrosi. Skořápky jejich vajec se dochovaly až dodneška.

Návštěva odborníků z Chartúmské univerzity na výzkumu lokality Liščí kopec, pohoří Sabaloka, výzkumy ČEGÚ (foto Jaroslav Řídký) Mgr. Lenka Lisá, Ph.D., z Geologického ústavu AV ČR se ve svém výstupu zabývala sedimenty v korytě Nilu, které pomáhají při zkoumání hospodářství posledních padesáti let. Mgr. Adéla Pokorná z Českého egyptologického ústavu FF UK, specialista na archeobotaniku, představila svůj výzkum flóry doby holocénu na území pohoří Sabaloka. Jako doklady výskytu některých rostlinných druhů jí posloužily například jejich zuhelnatělé části, ale také otisky semen na hliněných nádobách.

Pásmo přednášek uzavřela Mgr. Zdeňka Sůvová z Českého egyptologického ústavu FF UK. Tématem její přednášky byl archeozoologický výzkum realizovaný na Liščím kopci a Sfinze, jehož výsledky slouží například k popisu složení potravy někdejších obyvatel těchto míst. Díky dochovaným zbytkům kostí je tak možno říci, že mezolitičtí lovci a sběrači se nejčastěji živili rybami, vodními plži, antilopami, ale také

varany.

Krátká závěrečná diskuse potvrdila, že výzkumy sídlišť v centrálním Súdánu budou i nadále pokračovat, a naznačila směry, kterými se vědci ve své práci vydají.

Blok přednášek bylo možné sledovat i v on-line přenosu na webových stránkách fakulty, kde je záznam dostupný i zpětně.

zpracovala Adéla Limburská